

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 106/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť O. K., M. C., D., H. L., K., a A. F., K., zastúpených advokátom JUDr. J. K., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 170/2006 z 23. januára 2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť O. K., M. C. a A. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.
2. Sťažnosť H. L. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 2. marca 2007 doručené podanie O. K., M. C., D., H. L., K., a A. F., K. (ďalej spolu aj „sťažovateľky“), ktoré bolo označené ako „*Sťažnosť podľa článku 127 Ústavy Slovenskej republiky na porušenie základného práva na súdnu ochranu upraveného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľky namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 170/2006 z 23. januára 2007.

Sťažovateľky vo svojej sťažnosti uvádzajú, že v konaní, v ktorom vystupujú ako žalobkyne proti žalovanému v 1. rade - Ing. J. K. a žalovanej v 2. rade – H. K. o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy č. V 200/96 z 29. marca 1996, vedenom Okresným súdom Svidník (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 320/99 okresný súd rozsudkom zo 16. júla 2004 určil, že kúpna zmluva uzavretá v B. 29. marca 1996 medzi M. G. ako predávajúcim a Ing. J. K. a H. K., ako kupujúcimi, vklad ktorej bol povolený na bývalom Katastrálnom úrade v K., Správa katastra S., 6. mája 1966 pod č. V 200/96, je v časti, ktorá sa týka nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce K., zapísaných na LV č. 238 (predtým LV č. 123) parcely č. 216 - orná pôda o výmere 18 674 m², 217 - orná pôda o výmere 7 871 m², 352 - orná pôda o výmere 16 232 m², 651/2 - lesné pozemky o výmere 790 609 m² pod BI v podiele Vi neplatná. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Účastníkom konania nepriznal náhradu trov konania.

Proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu sťažovateľky, ako aj žalovaný podali odvolanie. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací rozhodol o odvolaniach uznesením z 26. októbra 2005 sp. zn. 1 Co 225/2004, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a uložil súdu prvého stupňa pokračovať v konaní až po právoplatnom skončení konania o určenie rozsahu dedičstva po poručiteľovi. Uznesenie odvolacieho súdu sa sťažovateľkám javí ako zmätočné, lebo v súčasnej dobe na žiadnom slovenskom ani európskom súde neprebíha žiadne konanie v dedičskej veci po uvedenom poručiteľovi a navyše je tu prekážka právoplatne rozhodnutej dedičskej veci Okresným súdom Bratislava II sp. zn. D 1115/97, D not. 191/97 zo 6. marca 1998. Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu sťažovateľky podali 3. januára 2006 dovolanie, v ktorom žiadali toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd dovolanie odmietol napadnutým uznesením sp. zn. 1 Cdo 170/2006 z dôvodu, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky uznesení uvedených v ustanovení § 239 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Týmto spôsobom najvyšší súd odmietol sťažovateľkám základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd pochybil pri uplatňovaní ustanovenia § 239 ods. 1 OSP,

ktoré hovorí, že dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa. V § 239 ods. 2 OSP zákon počíta s uznesením odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa. Zákon však nikde nehovorí o uznesení odvolacieho súdu, ktorým bolo uznesenie súdu prvého stupňa zrušené. Vzhľadom na to, že zákon tu samostatne nehovorí o zrušenom uznesení súdu prvého stupňa, ale hovorí len o zmenenom uznesení, najvyšší súd mal vychádzať z ustanovenia § 239 ods. 1 OSP, lebo zrušením uznesenia súdu prvého stupňa došlo k jeho zmene nie k potvrdeniu existujúceho stavu. V dôsledku nesprávnej aplikácie ustanovenia § 239 ods. 1 OSP došlo voči sťažovateľkám k odňatiu ich základného práva na spravodlivý proces a k porušeniu zákona v ich neprospech, ktoré navrhujú posúdiť ako inú vadu postihujúcu konanie, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, a ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Na základe uvedeného sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľiek 1. o. K., v zastúpení starostky M. F. 2. M. C., 3. H. L. a 4. A. F. upravené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. 1. 2006 sp. zn. 1 Cdo 170/2006 bolo porušené.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. 1. 2007, sp. zn. 1 Cdo 170/2006 zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zakazuje pokračovať v porušovaní základného práva a prikazuje sa obnoviť stav pred porušením základného práva.

4. Sťažovateľkám v 1. - 4. rade priznáva finančné zadošťačenie každej po 20 315 Sk (81 258:2=20 315) slovom dvadsaťtisícristopätnásť slovenských korún, ktoré je súd povinný sťažovateľkám vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohoto nálezu.

5. Sťažovateľkám priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 19 040 Sk, ktoré je súd povinný zaplatiť na účet ustanoveného právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto nálezu.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Sťažovateľky namietajú porušenie svojho práva na súdnu ochranu, konkrétne jeho komponentu - práva na prístup k súdu tým, že najvyšší súd mal za zmeňujúce uznesenie považovať aj uznesenie, ktorým bolo zrušený rozsudok súdu prvého stupňa.

Ústavný súd zistil, že v predmetnej veci bol uznesením odvolacieho súdu zrušený rozsudok. Podľa § 239 ods. 1 OSP je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa. Z uvedeného vyplýva, že dovolaním možno napadnúť len uznesenie, ktorým bolo zmenené uznesenie, a nie zrušený rozsudok súdu prvého stupňa. Najvyšší súd teda nepochybil, ak uviedol, že dovolaním napadnuté uznesenie nemá znaky uznesenia podľa § 239 ods. 1 OSP, hoci na skutočnosť, že prvostupňové rozhodnutie malo formu rozsudku, upozornil len odkazom na judikát R 34/1995 (sp. zn. 4 Cdo 71/94).

Ústavnému súdu je však známe, že napríklad Najvyšší súd Českej republiky v niektorých prípadoch považoval za prípustné dovolanie proti uzneseniu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa. Ide však o špecifické prípady rozsudkov pre zmeškanie (sp. zn. 2 Cdon 877/96 - Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek č. 38, ročník 1998, sp. zn. 21 Cdo 1757/2001 www.nsoud.cz), resp. pre uznanie (sp. zn. 33 Odo 566/2005, www.nsoud.cz). Prvostupňové rozsudky sa v týchto prípadoch vyznačujú istou jednorázovosťou, neopakovateľnosťou, pričom ich zrušením odvolacím súdom stráca žalobca možnosť vyhrať spor práve týmto typom rozhodnutí, preto je tu prípustnosť dovolania pochopiteľná. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení vyjadruje odlišný (zmeňujúci) názor na splnenie „formálnych“ podmienok vydania týchto rozsudkov. V preskúvanom prípade však nešlo o takéto typy rozhodnutí, takže z tohto hľadiska nemožno ani pristúpiť k úvahám, či opačný postup, ako postup Najvyššieho súdu Českej republiky, by mohol byť protiústavný.

Ústavnému súdu boli 24. januára 2008 a 28. januára 2008 na jeho výzvu doručené ďalšie relevantné rozhodnutia v danej veci. Ústavný súd zistil, že rešpektujúc (namietaným dovolaním napadnuté) rozhodnutie krajského súdu, okresný súd uznesením č. k. 8 C 320/99-223 z 2. mája 2007 prerušil konanie. Na základe odvolania sťažovateľiek krajský súd uznal, že prerušenie nebolo dôvodné a uznesenie okresného súdu zmenil svojím

uznesením sp. zn. 7 Co 132/07 z 10. septembra 2007 tak, že konanie sa neprerušuje. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd napokon dal z hľadiska neodôvodnenosti prerušenia konania, hlavnej námietky uplatnenej v dovolaní, za pravdu sťažovateľkám. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 320/1999-273 z 22. novembra 2007 žalobu sťažovateľiek zamietol. Tie sa proti uvedenému rozsudku odvolali. Znamená to, že konanie nie je ešte právoplatne skončené.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným rozhodnutím a označeným základným právom nie je priama súvislosť, čo je dôvodom odmietnutia sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej (bod 1 výroku uznesenia).

Ústavný súd napokon uvádza, že ústavnú sťažnosť podala aj H. L., K. Na dovolaní sú ako dovolateľky uvedené O. K., M. C. a H. L. V záhlaví uznesenia o odmietnutí dovolania sú však ako dovolateľky uvedené O. K., M. C. a A. F. Ústavný súd vyzval najvyšší súd na objasnenie uvedenej nezrovnalosti, ktorý v liste z 11. februára 2008 uviedol, že vec preveril a zistil, že záhlavie uznesenia o dovolaní je správne. Z príloh listu najvyššieho súdu vyplýva, že okresný súd vyzval právneho zástupcu dovolateľiek, aby oznámil, či dovolanie z 3. januára 2006 podala aj H. L., keďže v dovolaní sú pripojené plnomocenstvá od O. K., M. C. a A. F. Právny zástupca dovolateľiek v liste z 31. januára 2006 okresnému súdu odpovedal, že H. L. ho nespĺnomocnila k podaniu dovolania. Z uvedeného vyplýva, že H. L. nepodala napadnuté dovolanie. Vzhľadom na skutočnosť, že H. L. nepodala dovolanie, nedomáhala sa súdnej ochrany, nemohol najvyšší súd svojím nemeritórnym rozhodnutím, ktoré napadla ústavnou sťažnosťou zasiahnuť do jej práva na prístup k súdu. Iná situácia by mohla nastať, ak by najvyšší súd rozhodol meritórne - rozsudkom, a tento by reálne zasahoval do práv účastníka konania, ktorý by však dovolanie nepodal. Z tohto dôvodu musel ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako podanú zjavne neoprávnenou osobou (bod 2 výroku uznesenia).

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2008